

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Krúdy Gyula:*

Cím: *A rajzó lomb*

Forrás: *Magyarország*

3p.

1917. II. 10.

Osztályozás

Tárgy

323.25

Hely

Idő

"1917"

Személy

Helyszám

A rajzó lomb

Ha tegnap telet mutat a kalendárium és a Dunát történetesen jégpáncél fedi, a Buda felé vonuló néptömegnek hiába állja el útját a hidnál a bosnyák zászlóalj. A pesti nép bizonyosan átjut vala a folyamon, mint Szilágyi Mihály negyvenezer fekete vitéze Mátyás idejében. A nép megnézi vala királyát és megmutatja magát a királyának. Bizonyosan fenséges lett volna ez a találkozás, őszintébb, jelentősebb és fogadalmasabb, mint a királyok összejövetele, midőn a pályaudvarokon, jól elzárt kastélyokban megölelgetik, megcsókolgatják egymást, aztán hadat üzennek. Am a Lánchidat Bosznia szálas fiai tartották megszállva, pedig ma nem is Táncsics Mihályt akarta kiszabadítani a nép a Fortunából, habár annak a régi, anekdotává lett Táncsicsnak némi köze volt már ahhoz, hogy ma százezer ember állott talpon a város utcáin s Budára akar menni, jogait átvenni a királytól.

A tegnapot, a Nép napját majd leírják a történelem-tudósok a többi dátumok közé, bizonyosan nem nagyon messzire a szabadságharcok emlékeitől. Esernyő helyett piros papirosot tartott kezében a nép, amely papirosra kivánsága volt felírva, mint Fáraó gulájában a mumiák képirása. Minden talpon álló budapesti ember egyet akart egy na-

^(Hely) **pon,** mondják majd a ^(Idő) **jövendő** ^(Kötészet) **időben** a kis vörös cédulákból már a mu-
zeumban őriznek hirmondót.

Honnan jött a Nép, amely előzönlötte az utcákat, mint a medrétől kicsapó tenger?

Mindig megdöbbenő és méltóságteljes életjelenség az emberek tömegbeverődése. Káplárok és csendlegények nélkül tudja mindenki a kötelességét, lépést tart, kellő időben kiált és fanatikusan hisz az igazában. Nem ok nélkül találták ki a demagógok a régi mondást: a nép szava: Isten szava. A nép, amikor talpraáll és testvérként szövetkezik, forró napot, esőt, rendőrbotot tür. szuronyok hegyét nézi és életre-halálra hisz a meggyőzésében: csaknem másvilági küldetéssel, a Francenak orvosilag érthető állapotában, közönségesen pedig vérré és ideggé váltott fanatizmussal végzi tennivalóját. Jön, ő maga sem tudja merről, mint a homok, amelyet a nehézkes törvényei kényszerítenek a helyváltozásra, mint a szél, amelynek kiinduló helyét még nem látta emberi szem, mint a méhraj, amely a természet titokszerűsége folytán hirtelen ellepi a falombot. Sokszor olvastam tömeghipnózisról, a közel és a messzi mult csaknem minden történelmi eseménye ezen alapszik; tudva az elméletet, nemcsak Carlyle forradalmi könyveiből, hanem barátaimtól, a néptribunoktól is, akik az elmúlt esztendőben házi orvos módjára kezelték a beteg bu-

dapesti népet. Mégis mindig csodálkozva állok, midőn a papiroselmélet életre kel és a lombik apró újsághetüiből, elhangzó szavaiból egyszerre felemeli bozontos fejét a kísérlet eredménye, az utcai tömeg.

Ez másfajta experimentum, mint az utcai járókelők megréfálása, akikkel egy meroven, komolyan, kevés szóval álldogáló ember azt is el tudja hitetni, hogy látja, amint az egér felmászik a józsefvárosi toronyra. Rövid időn belül nagy csoport

láthatja akár az egeret, akár az embert, aki zászlóval igyekszik fel István tornyára Ferenc József halálakor; de el lehet hitetni az utcai csoporttal tüzet, kísérteties hangot, földalatti morajt magányos házak környékén.

Azonban negyedmillió embernek a talpraállítását már nem nevezhetjük bűvészi szélhámosságnak. Különösen napjainkban impozáns ez a kísérlet, mikor félig-meddig katonai hatalom örködik a közbiztonság és a nyugalom felett. A pesti nép gyakorlott tüntető. Táncsics Mihály óta jól megtanulta az utcai zendülést. Nem csoda, hisz mindig bajban volt az ideáljaival és a kormányai-
val. Néki kimenni az utcára és birokra kelni a rendőrlegényekkel, könnyű kaland volt. Az utcai csatározásokban oly gyakorlott volt ő, mint a hirtelen való széteszlásban, a nyomtalanul eltűnésben a körut